

ARBOGA KOMMUN

Internkontrollrapport 2021

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Arboga kommuns internkontrollarbete	3
2 Riskbedömning	5
3 Uppföljning	7
3.1 Ekonomi.....	7
Inköp. Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.	7
3.2 Administration	10
Offentlighetsprincipen - posthantering och registrering. Tillämpas i hela kommunorganisationen.	10
Delegation. Tillämpas i hela kommunorganisationen.	11
GDPR, Registerförteckning finns upprättad. Tillämpas i hela kommunorganisationen.....	12
Kontinuitetshantering, upprätthålla prioriterade verksamheter i kommunen, samhällsviktiga verksamheter. Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.....	12
Barnkonventionen. Tillämpas i hela kommunorganisationen.	13
4 Nämndens samlade utvärdering	15

1 Arboga kommuns internkontrollarbete

Internkontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen och kan definieras som en målmedveten styrningsprocess som syftar till att påverka organisationens beslut och beteende. Vanligtvis sker styrning via olika dokument och policys, reglementen, riktlinjer, ekonomistyrningsprinciper, lagtexter etc. Om ingen kontroll sker av denna styrning skapas förmodligen heller ingen styreffekt. En väl fungerande internkontroll fungerar också som ett skydd för såväl förtroendevalda som anställda mot oberättigade misstankar. Internkontroll är därmed ett verktyg med väsentlig betydelse för såväl den politiska ledningen som för förvaltningen. Kommunallagen (KL) ställer krav på att kommunens styrelse och nämnder har en tillräcklig internkontroll.

KL 6 Kap 6§: Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Internkontroll handlar om tydlighet, ordning, att veta hur det går i verksamhet och ekonomi samt att på en rimlig nivå säkerställa:

- att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, det vill säga god ekonomisk hushållning,
- att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- att gällande lagar och regler, reglementen, policys, riktlinjer som finns följs,
- att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten stärks och att verksamheten med medborgarnas bästa för ögonen bedrivs effektivt och säkert.

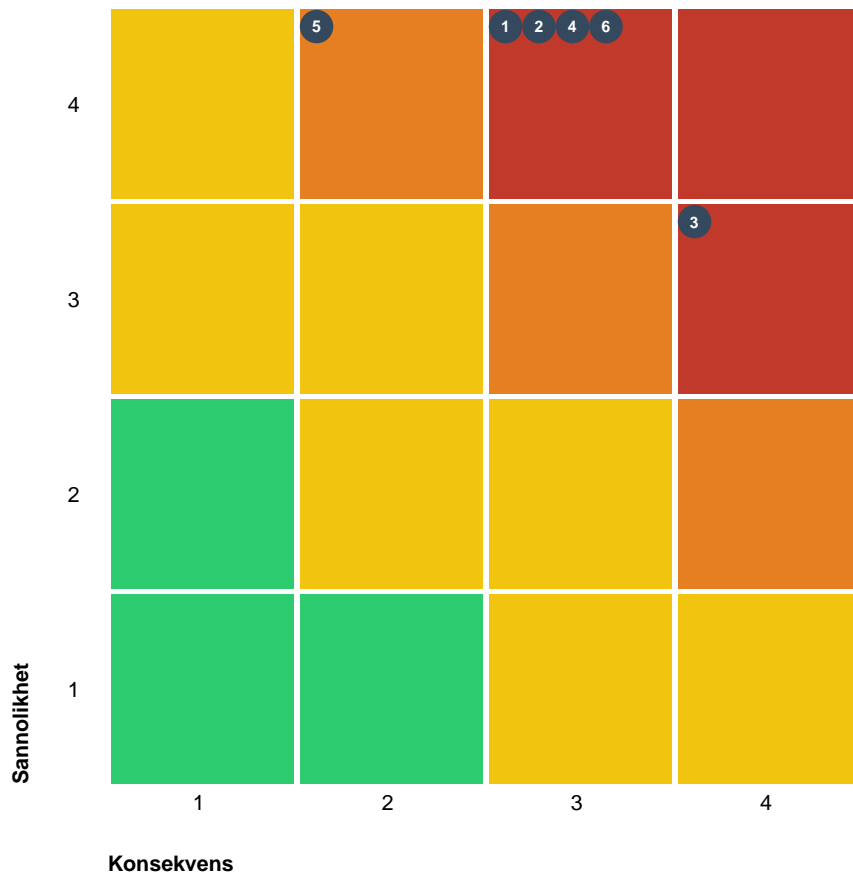
Det är alltid respektive nämnd som har det yttersta ansvaret för att utforma en god internkontroll. I detta ansvar ligger att utifrån principerna för den interna kontrollen i kommunen vid behov utfärda regler och anvisningar för den egna internkontrollens organisation, utformning och funktion. Det är viktigt att detta dokumenteras och antas av nämnd. Detta görs i form av en internkontrollplan som tas fram av förvaltningen under hösten året innan och beslutas i nämnd i början av det aktuella året. Kommunstyrelsen kan även besluta om särskilda punkter som är gemensamma för hela kommunen och som samtliga nämnder ska ha med i sin internkontrollplan för det kommande året.

Internkontrollplanerna ska innehålla:

- Vilka processer och risker samt vilka kontrollmoment som ska följas upp.
- Genomförd riskbedömning.
- Omfattningen på uppföljningen (frekvensen).
- Vem som ansvarar för att utföra uppföljningen (roll).
- När rapportering ska ske.

I samband med årsredovisningen redovisas sedan resultatet av internkontrollarbetet i en Internkontrollrapport för det gångna året.

2 Riskbedömning

5 Allvarlig 1 Betydande Totalt: 6

Allvarlig
Betydande
Måttlig
Mindre

	Sannolikhet	Konsekvens
4	MYCKET STOR - Det är mycket troligt att avvikelse uppstår. Alternativt kan inträffa dagligen.	ALLVARLIG - Mycket allvarlig risk. Uppfattas som allvarlig för intressenter och/eller Arboga kommun.
3	STOR - Det finns en möjlig risk. Alternativt kan inträffa varje vecka.	BETYDANDE - Uppfattas som betydande för intressenter och/eller Arboga kommun.
2	LITEN - Risken är liten. Alternativt kan inträffa varje månad.	MÅTTLIG - Uppfattas som måttlig risk för intressenter och/eller Arboga kommun.
1	MYCKET LITEN - Risken är så gott som obefintlig. Alternativt kan inträffa 1 gång/år eller mer sällan.	MINDRE - Obetydlig, försumbar risk för intressenter och/eller Arboga kommun.

Kategori	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
Ekonomi	1 Handlar utanför gällande avtal/LOU	4. Mycket stor	3. Betydande	12
Administration	2 Att det uppstår avvikelser från riktlinjen om barnkonventionen/barnrättsarbetet.	4. Mycket stor	3. Betydande	12
	3 Att kommunen brister i sitt verksamhetsansvar vid en extraordinär händelse.	3. Stor	4. Allvarlig	12
	4 Att lagstiftningen inte följs	4. Mycket stor	3. Betydande	12
	5 Avsaknad av aktuell registerförteckning	4. Mycket stor	2. Måttlig	8
	6 Felaktiga delegeringar genomförs	4. Mycket stor	3. Betydande	12

3 Uppföljning

3.1 Ekonomi

Inköp. Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.

Handlar utanför gällande avtal/LOU

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Inköpen sker enligt de upphandlade avtalen.	Uppföljning av områden där ramavtal saknas	2020-12-31	✓ Avslutad
Vad ska kontrolleras? Inköp stämmer överens med avtal	Kommentar Även vid den övergripande granskningen av 2020 års inköp kan konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs.		
Hur ska kontrollen genomföras? Granskning av sammanställning i Raintance leverantörsreskontra med fokus på stora volymer och att täcka flera verksamhetsområden.	Kontering av vissa varu- och tjänstegrupper	2021-02-28	✓ Avslutad
Vem kontrollerar (roll)? Ekonomichef ansvarar för att kontrollen genomförs. Ekonom tillsammans med medlem i inköpsgruppen ansvarar för att genomföra kontrollen.	Kommentar Kommunstyrelsen svarade på granskningen om upphandlingen och inköp vid kommunstyrelsens sammanträde i februari 2021. Kommunstyrelsen beslutade att "Utveckling av kommunens inköpsorganisation och att därefter införa ett elektroniskt inköpssystem är en prioriterad fråga."		
Kontrollfrekvens? En gång per år.			
Hur dokumenteras kontrollen? Redovisning i internkontrollen.			
Resultat av kontroll Kommentar till kontroller Vid den övergripande granskningen av 2020 års inköp kunde konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs. Detta är i likhet med den fördjupade granskningen som revisorerna genomförde under hösten 2020 av kommunens upphandlingar och inköp under 2019. Revisorernas sammanfattande bedömning var att inköpsverksamheten i vissa avseenden inte följer interna styrdokument och att det finns en betydande risk för att inköp i vissa fall inte sker i enlighet med gällande lagstiftning. Revisorerna rekommenderar att uppsikten			

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>behöver utvecklas över kommunens upphandlingsarbete, säkerställa ansvarsfördelning och uppföljning mellan upphandlingskontor och kommunen, säkerställa att gränsen för direktupphandling inte överskrids, säkerställa att inköpen sker via ingångna avtal, utveckla uppföljning och utvärdering av ingångna avtal, utveckla kommunens inköpsorganisation, utbildningsinsatser i organisationen samt säkerställa att det finns systemstöd för uppföljning och kontroll. Kommunstyrelsen svarade på granskningen om upphandlingen och inköp vid kommunstyrelsens sammanträde i februari 2021. Kommunstyrelsen beslutade att "Utveckling av kommunens inköpsorganisation och att därefter införa ett elektroniskt inköpssystem är en prioriterad fråga."</p> <p>I samband med uppföljningen av kommunstyrelsens internkontroll 2020 fick kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att vidtaga åtgärder för att minimera avvikelser i köptrohet till gällande avtal. Dessa åtgärder är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra översyn av kommunens inköpsorganisation • Genomföra förstudie för ett systemstöd för inköp, kontroll och uppföljning • Genomföra utbildningsinsatser till de som enligt gällande delegation köper varor och tjänster. <p>Åtgärder genomförda under 2021</p> <p>Det som skett under 2021 är att en översyn av kommunens inköpsorganisation med tillhörande styrdokument genomförts. Ansvaret för kommunens inköpsgrupp har flyttats över från Kanslienheten till enheten för Ekonomi och styrning. Ett förslag finns till ny inköpsorganisation och kommer beslutas av kommundirektören efter samråd med kommunledningsgruppen i januari 2022 med implementering under våren 2022. Syftet med en inköpsorganisation är att få en effektiv inköps- och upphandlingsprocess som genom ett</p>			

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>gemensamt agerande leder till</p> <ul style="list-style-type: none"> • långsiktig ekonomi och hållbarhet i inköpen • tydliga riktlinjer och rutiner för inköp och upphandling • en inköpskultur innehållande kunskap, affärsmässighet och ansvarsfull hantering av skattemedel • förbättrad hantering av inköp • förbättrad uppföljning och internkontroll av gjorda inköp <p>Att införa ett elektroniskt inköpssystem kommer att genomföras inom ramen för samarbetet Västra Mälardalens Kommunalförbund. Ett gemensamt förstudieprojekt pågår mellan september 2021-februari 2022. Projektet ska kartlägga möjligheterna till e-handel i syfte att styra, effektivisera och utveckla inköpsverksamheten. Uppdraget separeras i två delar. En del av uppdraget handlar om den interna organisationens funktionalitet utifrån laglighet, effektivitet och rättssäkerhet. Här samlas information främst in genom intervjuer, workshops och gruppsamtal för att kartlägga nuläget kring kommunernas inköpsrutiner. Här bidrar medlemskommunerna med förslag på medarbetare som har inblick i hur inköpssystemet i kommunen ser ut idag. Projektets andra del berör nyttan med e-handel (EH) för verksamheterna samt organisatoriska och tekniska möjligheter inför ett beslut om införande av EH. Här sker informations-insamlingen baserad på KPMG-teamets metoder för omvärldsbevakning och jämförelser och med informationsinhämtning direkt kopplat till förbundets verksamhet. Projektets slutresultat är förslag till åtgärdsplan baserat på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiska och kvalitativa förbättrings- och besparingsområden inom inköpsverksamheten ska ha identifierats • De nödvändiga förändringar i arbetssätt och rutiner som krävs för ett införande av EH ska vara kända 			

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheternas behov av EH ska vara klarlagt • Inköpsorganisatoriska förutsättningar för införande av EH ska vara kända • Kunskap om leverantörsmarknaden för EH ska finnas • De tekniska förutsättningarna, IT/systemmässigt, för eventuellt införande av EH ska vara tydliggjorda. <p>Västra Mälardalens Kommunalförbunds upphandlingskontor har fortlöpande utbildnings- och informationsinsatser till medlemskommunerna.</p> <p>Även vid den övergripande granskningen av 2021 års inköp kan konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs.</p>			

3.2 Administration

Offentlighetsprincipen - posthantering och registrering. Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Att lagstiftningen inte följs

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Att reglerna för att säkra offentlighetsprincipen och sekretesslagens regler följs.</p> <p>Vad ska kontrolleras? Registrerade handlingar i W3D3.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Slumpvis valda ärenden, gallring av ärenden som är relevanta för granskning. Sedan väljs fem ärenden som kontrolleras enligt gällande matris.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Kanslichef ansvarar för att kontrollen</p>	Inga vidare åtgärder behöver genomföras	2022-01-12	✓ Avslutad

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>genomförs på övergripande nivå. Registrator från annan nämnd genomför kontrollen.</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Resultat av ifylld matris rapporteras i Stratsys.</p> <p>Resultat av kontroll Kontroll genomförd utan anmärkning.</p>			

Delegation. Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Felaktiga delegeringar genomförs

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Återrapportering av delegation sker.</p> <p>Vad ska kontrolleras? Att upprättad delegationsordningen följs.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Slumpvis valda ärenden, granskning av ärenden som är relevanta. Sedan väljs fem ärenden som granskas enligt gällande matris och att fattade beslut har återrapporterats till berörd nämnd.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Kanslichef ansvarar för att kontrollen genomförs.</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i Stratsys.</p> <p>Resultat av kontroll Kontroll genomförd utan anmärkning.</p>	Inga vidare åtgärder behöver genomföras	2021-01-29	✓ Avslutad

GDPR, Registerförteckning finns upprättad. Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Avsaknad av aktuell registerförteckning

Riskvärde

8

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Granskning av registerförteckning Vad ska kontrolleras? Att samtliga register med personuppgifter finns i registerförteckningen. Hur ska kontrollen genomföras? Granskning av upprättade register. Vem kontrollerar (roll)? Dataskyddshandläggare Kontrollfrekvens? En gång per år Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i Stratsys Resultat av kontroll Kontroll genomförd utan anmärkning.	Arbetet pågår med kompletteringar och inventeringar av vilka register som ska ingå i förteckningen.	2022-12-31	 Pågående

Kontinuitetshantering, upprätthålla prioriterade verksamheter i kommunen, samhällsviktiga verksamheter. Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.

Att kommunen brister i sitt verksamhetsansvar vid en extraordinär händelse.

Riskvärde

12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Verksamhetsansvar vid en extra ordinär händelse Vad ska kontrolleras? Att det finns rutiner med prioriteringar av verksamhetens uppdrag vid en extraordinära händelser? Hur ska kontrollen genomföras? Granskning av rutin och prioritering av verksamheten. Vem kontrollerar (roll)?	Inga vidare åtgärder behöver genomföras.	2022-01-12	 Avslutad

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Beredskapssamordnaren</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i Stratsys, beredskapssamordnaren tillsammans med lokal rapportör.</p> <p>Resultat av kontroll Under året har kommunkoncernen arbetat med den pågående pandemin med ledningsfunktion via kommunledningsgruppen i nära samverkan med beredskapssamordnaren. Kommunen har uppvisat en medvetenhet om och behov av anpassning av ansvar, organisation och genomförande av åtgärder utifrån händelsens karaktär och kommunens behov och förutsättningar.</p> <p>Beredskapssamordnaren har gett ett omfattande stöd både:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muntligt och skriftligt i utbildningsmaterial och instruktionsdokument • genom samverkan och kontakter med kommunledning och förvaltningar och vid efterfrågan från dessa 			

Barnkonventionen. Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Att det uppstår avvikelser från riktlinjen om barnkonventionen/barnrättsarbetet.

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Verksamhetens ansvar för arbetet med barnkonventionen/barnrättsarbetet</p> <p>Vad ska kontrolleras? Prövning av barns bästa i underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Bedömning via Barnchecklistan.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Verksamhetschef individ och familjeomsorg (barn och familj).</p>	Genomföra utbildningsinsatser för politiker och verksamhetsansvariga.	2022-12-31	 Pågående

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i Stratsys.</p> <p>Resultat av kontroll Verksamhetschef för individ och familjeomsorg med inriktning mot barn och unga har tillsammans med utsedd arbetsgrupp genomfört kontroll av slumpvis valda ärenden från förvaltningar och bolag. Kontrollmomentet omfattar granskning av att beslut har föregåtts av en prövning av barns bästa. Kontrollen har genomförts med stöd av Barnchecklistan som ger en vägledning inför beslut kring hur och på vilket sätt beslut påverkar barn som grupp och hur deras rättigheter tas tillvara.</p> <p>Vid kontrollen av de granskade ärendena noteras följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunen har vid granskningstillfället 874 hanterade ärenden och alla ärenden berör inte barn direkt eller indirekt. Av de 17 ärenden som granskats finns det prövning av barns bästa i 5 av beslutsunderlagen. <p>Slutsatsen av kontrollen är att urvalet i granskningen är procentuellt litet och ett antagande är att det inte blir ett representativt resultat. Resultatet ger dock en indikation på att kommunen behöver förbättra i sitt barnrättsarbete.</p>			

4 Nämndens samlade utvärdering

Utifrån förvaltningens internkontrollplan år 2021 har följande processer kontrollerats:

Köptrohet utifrån tecknade avtal, arbete med barnkonventionen, arbete vid extraordinär händelse, delegation, offentlighetsprincipen samt GDPR.

I samband med uppföljningen av kommunstyrelsens internkontroll 2020 fick kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att vidtaga åtgärder för att minimera avvikelser i köptrohet till gällande avtal. Dessa åtgärder är:

- Genomföra översyn av kommunens inköpsorganisation
- Genomföra förstudie för ett systemstöd för inköp, kontroll och uppföljning
- Genomföra utbildningsinsatser till de som enligt gällande delegation köper varor och tjänster.

Samtliga dessa åtgärder är påbörjade under 2021 och kommer slutföras under första kvartalet 2022.

Även vid den övergripande granskningen av 2021 års inköp kan konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs.

Kontrollpunkten avseende arbetet med barnkonventionen ger en indikation på att kommunen behöver förbättra sitt barnrättsarbete.

För övriga kontrollpunkter har det inte framkommit några stora avvikelser vid granskningarna varför styrelsen inte behöver besluta om att vidta några ytterligare åtgärder.

Under 2021 har politiken aktivt deltagit i förarbetet och framtagandet av internkontrollplan för 2022.